

Himnuszos keresztyénség

Lukács 1,67-80.

Ádvent 3. vasárnapja

1952. december 14.

A felolvasott ige Zakariás hálaímdésága. Családi és papi várakozásának beteljesedésekor fakadt fel a szívéből. Megérkezett a már nem remélt, de Istentől megígért, várva várt gyermek, néma ajka visszanyerte beszélőképességét, s új jelet kapott mindebben arra, hogy a messiási reménység beteljesedőben van. Kőből van annak az embernek a szíve, aki még ilyen áldott helyzetben sem tudna hálaímdéságot mondani. Hálaímdéság és hálaímdéság között azonban nagy különbség lehet. Sok magunkfajta ember elintézte volna pár szívből fakadó mondattal, talán ilyenformán: Uram, hálát adok azért, hogy meglátogatnál nyomorúságomban, gyermeket adtál, bűnöm is megbocsátottad s feloldottál némaságom alól. Köszönöm mindazt a reménységet, amely eltölt minket, mikor arra gondolunk, hogy mi lesz ebből a gyermekből. Légy áldott, hogy útban van a Messiás, s hogy az én fiam lesz az útegyengetője! Kinek lehetne ez ellen kifogása? És mégis mennyivel szürkébb ez, mint az, amit Zakariás mond. Ez próza, a Zakariásé költészet, ez köszönet, a Zakariásé hódolat, ez egyszerű szavakban dadogó hála, a Zakariásé himnusz. Ez a himnuszos lelkület hiányzik nagyon a keresztyénségünkől. Vajon miért? Talán mi kevesebbet kaptunk Istentől, mint Zakariás? Avagy kisebb csodák azok, amiknek mi vagyunk szemtanúi, mint a Zakariás életében történtek? Nézzünk a szemébe ennek a kérdésnek!

1. Zakariás himnusza azt mutatja, hogy azért nem eléggé himnuszos a mi keresztyénségünk, mert nem látjuk elég nagynak a váltságot.

Zakariást úgy eltölti a váltság gondolata, hogy mindjárt első mondataiban nem a beszélő képessége visszanyerése feletti öröm vagy a gyermeke által szerzett boldogság szólal meg, hanem a váltság gondolata. Így kezdődik az ének: „Áldott az Úr... megváltotta az ő népét” (68.v.). Nem kell nagy képzelőerő, hogy elgondoljuk, mit jelent egy papnak, ha megnémul, s mit jelent, ha újra szólhat. Bizonytalán Zakariás is nagyon örült és igen hálás volt ezért, de az egész énekben egy szó sincs arról a kegyelmi csodáról. Az is magától értetődő, hogy nagyon boldog lehet egy öreg ember, ha végre mégis gyermeke születik. Zakariás mégis csak zárójelben ad hálát a gyermekéért. A 76. és 77. versben beszél a gyermekéről, de ez is tele van messiási vonatkozással. Nem annak örül, hogy öregségében gyermeke született, hogy van életének folytatása, hogy felesége végre az édesanya boldogságával élheti életét, a gyermekének is azért örül, mert a váltság előfutárja. Imádságában háttérbe szorul az a csoda is, ami körülötte történik. Számára nem az a csoda, hogy egy néma megszólal, egy meddő asszonynak gyermeke születik, számára az a csoda, hogy meglátogatott minket a Naptámadat a magasságból.

Hol van ettől a lelkülettől a mi kenyérperspektívában élő keresztyénségünk? Lehet, hogy hordjuk a Luther rózsát, közepében a kereszttel, lehet, hogy a nyakunkban hordozzuk, lehet, hogy ott van a templomunk tornyán vagy a szántóföldünk végiben a kereszt, de a szívünkben nincs ott, a szívünk a kenyérgkérdéssel, a mindennapi élet gondjaival van tele. Ezért olyan földhöztapadt, porban-csúszkáló az egész keresztyénségünk.

2. Zakariás himnusza azt mutatja, hogy azért nem eléggé himnuszos a mi keresztyénségünk, mert nem látjuk elég nagynak a bűneinket.

Zakariás abban látja gyermekének hivatását, hogy a 77. vers szerint: „Az üdvösség ismeretére megtanítsd... a bűnöknek bocsánatjában.” Azt is világosan látja, hogy a bűnbocsánatot nem nyert emberek a sötétségben és a halálnak árnyékában ülnek (79.v.). Mindez nemcsak elméleti tudás a számára. Némaságát is a kételkedés bűnének büntetéséül kapta, s a rákényszerített csendben bizonytalán más bűnét is felfedte előtte a bűnököt felfedő és megfeddő Szentlélek. Ezért olyan nagy a szemében a bűnbocsánat, a kegyelem, a váltság, mert olyan nagy a szemében az ember bűne, a saját bűne.

A kegyelem csak ott látszik nagynak, ahol a bűnt is nagyon nagynak látják. Ha az Isten kegyelme számomra nem valami megmagyarázhatatlan, megfeythetetlen, elképzelhetetlen nagy csoda, annak csak egy magyarázata lehet: Nem látom a bűnomet olyan iszonyatos, utálatos, kárhozatot érdemlő, menthetetlen gonoszságnak, mint amilyennek Isten látja. Ha tehát azt szeretnéd, hogy legyen a Te keresztyénséged is olyan dinamikus, himnusz zengő, mint a Zakariásé, menj a némaságba, Zakariás csendjébe, s kérd a Szentlélek feddését. Meg fogod kapni. Vele együtt megkapod majd a kegyelmet is, meg a himnuszt is ezért a kegyelemért.

3. Zakariás himnusza azt mutatja, hogy azért nem eléggé himnuszos a mi keresztyénységünk, mert nem látjuk elég nagyra a kárhozatot.

Amikor Zakariás a váltságról beszél, beszél arról, hogy az az ellenség kezéből való szabadulást fogja hozni (74.v.), hogy az naptámadat lesz a sötétségben és a halálnak árnyékában ülőknek részére, mert megfoghatják az üdvösség oltárának a szarvát, amelyet ha valaki fog, nem bánthatja őt a vérbosszút lihegő ellenség (78-79,69.v.). Valószínű, hogy itt Zakariás földi ellenségre is gondol, de az sem kétséges, hogy mögötte látja az ő ellenséget s a sötétség birodalmát, a kárhozatot is.

Valóság-e számokra az ördög és a pokol, tehát a kárhozat? Vagy az egész csak afféle mumusnak tartod, melyet Isten pedagógiai fenyegetésnek szán csupán? Tudod-e, hogy Jézus miért nem tudott megmaradni a menny boldogságában s miért jött le erre a földre, miért vállalta az emberi sorsot, a szenvedést és a kínos halált? Azért, mert számára olyan valóság volt az Isten nélkül való lét, az örök kárhozat, hogy az nem hagyott neki békét. Nem bírta elhordozni, hogy az emberek elkárhozzanak. Eljött, hogy megmentse őket.

Tudod-e, miért nem tud nyugodni a törékeny testű, gyenge egészségű Pál, mi űzi őt Kis-Ázsiából Görögországba, onnan a Római Birodalomba, azután meg Hispániába? Miért nem lehet elrettenteni sem kalodával, sem börtönnel, sem megvesszőztatással? Mert nem tudja elhordozni, hogy mellette emberek rohanjanak a vesztükbe, az örök kárhozatba.

Ha számomra a váltság nem az, aminek lennie kellene, az azért van, mert számomra a pokol sem az, aminek lennie kellene. Nem tudja, hogy mit cselekedett vele a Megváltó, aki nem tudja, hogy mi a pokol.

4. Zakariás himnusza azt mutatja, hogy azért nem elég himnuszos a keresztyénységünk, mert nem látjuk elég nagyra a váltság árát.

Zakariás még nem látta a golgothai keresztet, de azért ilyeneket énekel „Áldott... az ő népét” (68.v.). Ő is lát már annyit, hogy amikor Isten megváltja a népét, akkor meglátogat, tehát a felséges Úr, a szent Isten lejön a bűnös emberhez, a Teremtő a teremtményhez, a tiszta a szennyeshez. Azt is látja, hogy a Naptámadat lejön a sötétségbe, az Élet a halál birodalmába (77-78. v.) akkor, amikor a váltság történik. Mi már látjuk, hogy Istennek ez az alászállása, ez az ön-maga-megüresítése a kereszten érte el a mélypontját. Ezt nem lehet megrendülés nélkül végiggondolni, még kevésbé elfogadni. Aki látja a kereszten megalázott Istent, az így kiált fel: „Bűneim, bűneim, milyen rettenetes, hogy Reád zuhantak, én Megváltóm!” — s az csak remegő ajakkal, mélyen meghatva tudja magasztalni Istent, aki engem nem arannyal, sem ezüsttel, hanem Szent Fiának ártatlan szenvedésével és halálával váltott meg.

5. Zakariás himnusza azt is mutatja, hogy azért nem eléggé himnuszos a mi keresztyénységünk, mert nem látjuk elég nagyra az üdvösséget.

Zakariás az üdvösséget nem egy kellemetlenségeitől megszabadított földi életben látja, hanem az Istennel való közösségben. Az az üdvösség, hogy Isten meglátogatta az ő népét, közösségre lépett vele, köztünk van, velünk van. Az üdvösség tehát maga Isten, a hozzánk személyesen érkező Isten, az enyémmé lett Isten, az én Istenem.

Istennel együtt lenni, Istennel egynek lenni, ez valami olyan boldogság, melyet nem lehet nyugodtan tudomásul venni s elhordozni. Ettől szinte kiugrik az ember szíve a helyéről, s így kiált fel a 73. zsoltárral: Isten közelsége oly igen jó nékem!

6. Zakariás himnusza végül azt mutatja, hogy azért nem eléggé himnuszos a mi keresztyénységünk, mert nem tudjuk elég távlatban nézni a váltság kérdését.

Amiről Zakariás énekel, az tulajdonképpen mind bibliai idézet, még pedig Isten ígéreteit tartalmazó vagy arra emlékeztető idézet. Ez az ember benne él Isten ígéreteiben, ezért látja olyan széles távlatban a váltságot. A váltság öröktől fogva benne van az Isten üdvtervében. Ez az én üdvösségemre is vonatkozik. Mielőtt lettem volna, ő már tervbe vette üdvösségemet s hűségesen munkálkodott azon. Lehet-e ezt magasztaló ének nélkül meggondolni?

Zakariás egy kis gyermek, az előfutár bölcsője mellett tudta énekelni a váltság himnuszát, mi a Megváltó keresztyénje alatt ne tudnánk? Ámen